

52^e Jaargang

Dinsdag 24 januari 2017

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie   Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd   Sprekend verleden

Op doorreis

Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.
Hebreeën 13:14

Met deze beeldspraak bedoelt de apostel dat wij dit aardse bestaan een keer moeten verlaten. Anders dan we wensen, en anders dan we hopen, maar wij blijven hier niet altijd. Hoezeer we er ook tegen op zien. En hoe we dat ook proberen te verdringen en hoe we er ook overheen proberen te leven. Gods Woord zegt het ons. En de praktijk van ons leven leert het ons. Wij moeten sterven. Sinds Genesis 3 is de dood in de wereld. Als straf op de zonde. Daarom zijn we hier maar een paar jaar. Psalm 90 zegt: *70 jaar, en zo wij zeer sterk zijn 80 jaar.* En er zijn er velen die dat niet eens halen. Maar hebt u daar nu al rekening mee leren houden? Of duw je dat weg? Zit je zo vast aan dit leven? Kunt u maar niet loskomen van uw spulletjes of van uw geld? Of denk je: ik ben nog jong? Akkoord, maar als je zestig bent, dan ben je nog steeds jong, toch? En als je tachtig bent, dan kun je nog wel negentig worden. Ach, hoe dwaas zijn we als we zo leven en de dood maar voor ons uitschuiven.

Als de Heilige Geest in ons hart werkt, dan is het één van de eerste dingen die we gaan erkennen: *ik heb hier geen blijvende stad.* Dan zeiden de mensen vroeger: dan leer je sterven, voordat het sterven wordt. Gods kinderen leren in beginsel tijdens hun leven al wat sterven is. Ze leren dat ze op doorreis zijn. Ze leren dat ze vreemdelingen zijn; gasten en bijwoners. Dat wordt bijvoorbeeld gezegd van Abraham. Hij woonde dan weliswaar in het land dat God aan hem gegeven heeft, maar dat land was zijn eigendom niet. Het was alleen nog maar beloofd. En daarom zegt Hebreeën 11 dat hij naar een beter vaderland heeft uitgezien. Dat was niet het vaderland waar hij vandaan kwam. Want daar had hij naar kunnen terugkeren. Naar Ur der Chaldeeën. Maar, hij was begerig naar een *beter, dat is het hemelse vaderland.* En dat is ook wat de apostel bedoelt in de tekst: *wij zoeken de toekomstige stad.* Daarmee wordt de hemelstad bedoeld; de plaats waar God woont; de eeuwige heerlijkheid. En in tegenstelling tot de aardse stad blijft die toekomstige stad altijd. Want het is een stad die fundamenteen heeft, waarvan God de Kunstenaar en Bouwmeester is. En omdat Hij eeuwig is, zal Zijn stad ook eeuwig blijven. God is blijvend. En Zijn stad is blijvend. En ook de burgers van die stad zijn blijvend.

Betekent dit dan dat Gods kinderen hemelzoekers zijn? De apostel zegt immers dat hij die stad zoekt. Maar nee, dat is toch niet zo. Dat maakt Gods Woord wel duidelijk. Als Paulus in Filippiëzen 2 spreekt over het eeuwige leven, dan heeft hij het niet zozeer over de hemel, maar dan zegt hij: *‘alzo zullen wij altijd met de Heere wezen’.* Dat zei de Heere Jezus ook tegen die moordenaar aan het kruis: *‘Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn’.* Zonder de Heere Jezus zou de hemel geen paradijs zijn.

Ik moet denken aan die jonge vrouw. Ze was nog maar net getrouwd. Samen met haar bruidegom woonde ze in een prachtig huisje. Maar na veertien maanden verongelukte

hij. En toen zat ze daar alleen. En in haar grote verdriet zei ze: *‘Ach waren we nog maar samen, al was het in een hutje op de hei’.* Dat huis - hoe mooi het ook was - en die meubels - hoe nieuw ze ook waren - dat maakte het gemis van haar bruidegom niet goed.

En zo is het ook met Gods Kerk. Die wordt wel de bruid van Christus genoemd. En Hij is haar hemelse Bruidegom. Maar als Hij nu niet in de hemel is. Wat heb je dan aan die paarlen poorten? Wat moet je dan met die straten van goud? Zonder Christus is de hemel hetzelfde als de hel. Nee, Gods kinderen zijn geen hemelzoekers. Natuurlijk zijn er wel mensen die naar de hemel willen. Wie wil er nu niet naar die plaats waar geen ziekte en geen dood en geen rouw en geen verdriet meer is? Maar als ze op aarde zouden kunnen blijven, dan zouden veel mensen daarvoor tekenen.

Maar als de Heilige Geest in ons gaat werken en als we zoeken naar die toekomstige stad, dan is het niet erg meer dat we hier geen blijvende stad hebben. Zou je hier dan echt altijd willen blijven? In dat lichaam der zonde en des doods? Zou je dan altijd willen leven op deze wereld die in het boze ligt? Nee, Gods kinderen zijn het hier echt wel eens moe. Allereerst van zichzelf. En van de zonde. Maar ook moe van alle vijandschap vanbinnen en vanbuiten. Moe van alle goddeloosheid en zedeloosheid. En ze gaan echt leren uitzien naar dat toekomstige, naar dat betere vaderland. Dan is er heimwee in hun hart. *Heere wanneer komt die dag / dat ik bij U mag wezen? / en zien Uw aanblijven geprezen.*

Katwijk aan Zee, M.A. Kempeneers

Geestelijke groei

Het is wat stil geworden rond jongerenstichtingen als Heart Cry en Jij daar. Enkele jaren geleden werden er vanuit de reformatorische kerken zorgen geuit over hun invloed. Die zorg bleek niet onterecht. Niet weinig jongeren zijn door deze stichtingen vervreemd van de kerk waarin ze opgroeiden. Wie deze bewegingen blijft volgen, ziet dat de toen geuite bezwaren helaas niet achterhaald zijn. Nog steeds ligt er een grote nadruk op de vraag hoe jongeren als christen moeten leven. Er wordt al te snel vanuit gegaan dat de jongeren (en ouderen) kinderen van God zijn. Zo zag ik voor de Kerst een rondzendmail waarin iedereen werd aangesproken met: 'beste verwachter van de Zoon'. Wie hun publicaties leest en de toespraken beluistert, komt niet zoveel de onderwerpen bekering en rechtvaardiging tegen, terwijl zaken als heiliging en overwinning ruime aandacht krijgen. Er is zelfs een cursusboek Geestelijke Groei te bestellen, 'om jonge christenen te stimuleren tot discipelschap'. Bij Jozef komen we de term 'groei' ook tegen. Laten we eens kijken hoe dat bij hem functioneerde.

*Genesis 41:55
En de naam des tweeden noemde hij Efraïm; want, zeide hij, God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking.*

Jozef noemt zijn tweede zoon 'Efraïm', wat betekent: 'Vruchtbaarheid'. Hij geeft er zelf de uitleg bij: 'God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking'. Dat wil zeggen: God heeft mij doen groeien in Egypte. Hij bedoelt allereerst dat hij van een slaaf en gevangene tot onderkoning is uitgegroeid. En dat heeft hij niet zelf voor elkaar gekregen, maar dat heeft God gedaan. De Heere heeft Jozef die hoge plaats gegeven. Maar er is meer. We zouden de Bijbel tekort doen als we het bij deze uitleg zouden laten. Want Jozef is niet alleen in maatschappelijk opzicht gegroeid, maar ook in geestelijk opzicht. En die groei vertoont een heel andere richting. Niet steeds hoger, maar juist steeds minder. Johannes de Doper zegt: 'Hij moet wassen en ik minder worden' (Johannes 3:30). Wie geestelijk groeit, gaat voor zijn gevoel niet vooruit, maar achteruit. Die klimt niet steeds hoger, maar die komt steeds lager te staan. Zo is Jozef

gegroeid, volgens psalm 105:19 'Tot de tijd toe, dat Zijn woord kwam, heeft hem de rede des HEEREN doorlouterd'. De Bijbel gebruikt dan het voorbeeld van de zilversmid die het vuil uit het zilver haalt, door het vuur onder de smeltkroes hoog op te stoken. De Hebreeënschrijver zegt in hoofdstuk 12:11 'En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid degenen, die door dezelve geoefend zijn'. De geestelijke loutering is dus een zaak van pijn en verdriet.

Hoe is Jozef gegroeid? Hoe groeit een kind van God als hij gelouterd wordt? Eén van de vroegere schrijvers van deze jongerenrubriek, ds. H.C. van der Ent, drukte dat een beetje plastisch uit. Hij zei: 'Geestelijke groei is net als een koeienstaart: het groeit naar beneden'. Je kunt ook denken aan een uitdrukking die de mensen vroeger nogal eens gebruikten: 'Minder zonde doen, maar groter zondaar worden'. Dat is de Bijbelse en bevindelijke groei in de kennis en genade van Christus. Niet zoals we dat bij populaire Amerikaanse en Afrikaanse predikers aantreffen, die ingevlogen worden om op jongerenconferenties te spreken, en met hun remonstrantse gedachten onze kerken hebben besmet. Dan krijg je een geloof dat heel snel bij de zekerheid is. Dan krijg je mensen die steeds beter kunnen bidden, die zonden overwinnen, en die ontdekken hoeveel gaven ze hebben. En zo gaat het steeds hoger. Steeds beter en steeds heiliger. Een overwinningleven. Maar dat is niet de Bijbelse opwas. Zo leert God het Zijn volk niet. De opwas in de kennis en genade van Christus gaat gelijk op met de verdieping van de zelfkennis. Als Christus in mijn leven steeds groter wordt, word ik steeds kleiner. Als Christus noodzakelijk voor mij wordt, komt dat vanwege een diepe indruk van mijn zonde en vervloeking.

Het mag ons bovendien opvallen dat Egypte voor Jozef 'het land der verdrukking' is gebleven. Zelfs nadat hij onderkoning was geworden, en zo rijk en machtig was geworden. Jozef voelde zich op de troon van Egypte kennelijk niet thuis. Hij noemt het 'verdrukking'. En dat begrip heeft een plaats in het leven van al Gods kinderen. De Heere Jezus heeft dat voorspeld: 'In de wereld zult gij verdrukkingen hebben'. Dat is wat anders dan een overwinningleven. Als er al sprake is van overwinning, dan is het die van Christus Zelf. 'Maar hebt goede moed. Ik heb de wereld overwonnen'. Van Zijn overwinning en van Zijn genade moet een arme zondaar het hebben.

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Regelmatig wordt de naam Jezus genoemd. In prediking, in onderwerpen en in gesprek. Als het maar op de Bijbelse wijze gebeurt. Jezus is Zaligmaker. Naar de Schrift wordt in zondag 11 beleden dat Hij ons zalig maakt en ons van alle zonden verlost. Twee realiteiten: zalig maken en verlossing van alle zonden.

Die twee werkelijkheden staan tegenover twee andere ontzaglijke werkelijkheden. Iedereen is van nature een doelmisser en we dragen de zondaarsnaam. Het zijn in het verbond, al heeft dat betekenis, heft de Adamspositie niet op. Het heilsgebeuren voltrekt zich in de tijd. Voor de eeuwigheid. Nu is er ook een zaak die wij niet voorbij mogen zien. Naast de naam Jezus, Zaligmaker, staan in de Heilige Schrift de namen Christus de Heere en daarom in het Apostolicum en in de Catechismus met verklaring naar de Schrift. De naam Christus staat niet hoog aangeschreven. Het lijkt of deze naam van weinig betekenis is. En dat geeft te denken. Twee theologen schreven. Theologen van betekenis. De eerste schreef: Christus is de naam, welke de sleutel is waardoor het geloof opent het kabinet van de hemelse verborgenheid van Christus' ambten. De tweede schreef: De ambtelijke bediening van Christus is één van de zaken welke van de allergewichtigste betekenis geacht moet worden voor het onderwerpelijke leven der genade. Er is daarom noodzaak erbij te leven en in prediking en gesprek dient gewezen te worden op de Christus der Schriften en Zijn ambtelijke werk. Voor en in de zondaar. We weten dat er verschil is tussen de naam Jezus en de naam Christus. Christus is Jezus' ambtsnaam. Christus is Zijn Griekse naam. Messias Zijn Hebreeuwse en zo Zijn Oud- Tes-

Het Apostolicum (20)

tamentische naam. Alle namen wijzen op Gezalfd. Jezus is Ambtsdrager. Zo spreekt de Schrift over Hem. Bijzonder het Nieuwe Testament. Veelbetekenend heeft Jezus beleden Christus te zijn voor Kajafas en zo voor heel het sanhedrin. Rijk heeft Jezus op de opstandingsdag op Zichzelf gewezen als de Christus der Schriften en Zijn heilsvrucht. Voor de hemelvaart kregen Zijn discipelen de opdracht in Zijn naam Christus, de Ambtsdrager, te prediken bekering en vergeving der zonden (Lukas 24:47). Gebeurt het nog overal? Die prediking is inhoudsvol. Veelzeggend. Veel gevend. Als Ambtsdrager was en is Jezus Goddelijk bevoegd en gezalfd. Aan Zijn zalving ging vooraf Zijn verordining. Jezus is door de Vader geroepen, aangesteld, dat is in dienst gesteld van en aangewezen. Tijdens de doop van Jezus en het verblijf op de berg der verheerlijking heeft de Vader dit bevestigd. Naar de Schrift staat in de Catechismus dat Jezus door de Vader met de Heilige Geest gezalfd is. Welk een gebeuren. Onder het Oude Testament werden aangewezen personen tot profeet of priester of koning gezalfd met olie. Zalfolie. Wie gezalfd was verkreeg de overtuiging geroepen te zijn door de Heere tot het ambt en de toezegging van 's Heeren bekwaamaking. Het laatste was geen vanzelfsheid. Was er de afhankelijkheid van Hem, dan vervulde de Heere Zijn toezegging. Zo gebeurt het nog. Gebed en uitzien naar, behoren tot de levenstrekken van Gods dienaren. Was de Zoon van God van eeuwigheid gezalfd, na het dopen in de Jordaan daalde de Heilige Geest in de gedaante van een duif op Jezus neer. Was de zalving onder het Oude Testament symbool en toezegging van de Heilige Geest, Jezus Christus werd gezalfd met de Heilige Geest Zelf. Als waarachtig, rechtvaardig mens werd Jezus zo bekwaamd tot Zijn taak om Middelaar van God en van de mensen te zijn. De Heilige Geest gaf Hem rijk inzicht in de Schrift. Het is opvallend dat in ons leerboek staat dat Christus gezalfd is tot drie ambten. Profeet,

Priester en Koning. Drie ambten in één Persoon. Zo had God de mens geschapen. Geschapen naar Gods evenbeeld. Zijn we nog Bijbels gereformeerd? Het profetisch ambt schittert in het recht kennen van onze Schepper. Het hartelijk liefhebben van God in woorden en daden bleek in het priesterlijk ambt. In de uitoefening van het koninkrijk ambt werd alles gedaan tot eer en verheerlijking van de Schepper. Heel het leven was een eren van God. Het was Adams' lust en leven en dat dag en nacht. Eva was erbij betrokken. Ook zij was beeldrager van God. Gen. 1:27. Toen God de Heere een scheppingsopdracht wilde geven, zegende Hij hen eerst. De zegen van de Heere en zo te werken in het leven van elke dag. Levenswijsheid, levenskracht en inzicht zou gegeven worden. De zonde kwam. Welk een werkelijkheid. De zonde heeft de ambten aangetast. Hoofd, hart, oor, hand en voet keerden zich van God af en werden op de satan gericht. Doende de wil van het vlees en der gedachten. In alles gaf, geeft eigen wil de toon aan. In en door Jezus Christus is er in de gevallen staat naar Gods wil de algemene genade waarin alle mensen delen. Er zijn remmen in het leven. Beheersing zelfs, goed doen, meelevendheid. Barmhartige Samaritanen. De Heere geeft zelfs zegen, hulp en bijstand. Verdwijnt daardoor 's mensen staat voor God? Beslist niet. Ontdekkende genade, ontdekkend licht, leidt tot het belijden hiervan. Gaat het over het houden, het onderhouden van Gods Wet, dan geldt: ik ben van nature geneigd God en mijn naaste te haten. Maar ook mogen hart en oog gericht zijn op de door God gegeven Ambtsdrager Jezus Christus.

M.C. Tanis

De geestelijke wapenrusting (17 -slot)

En voor mij, opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des Evangelies bekend te maken. (Efeze 6: 19)

Gebed gevraagd

Paulus komt tot een afronding van het gedeelte over de geestelijke wapenrusting. Als zevende en laatste onderdeel van die wapenrusting is door hem het gebed besproken. Dat is het 'geheime wapen' van een christenstrijder. Wat Paulus over het gebed schrijft, loopt uit op de vraag, of de gelovigen te Efeze ook voor hem willen bidden.

Als Paulus om gebed vraagt, is dat niet maar een vrome plichtpleging. Nee, de apostel is diep doordrongen van het gewicht van de ambtelijke dienst én van het ontoereikende van zijn eigen vermogens. Hij beseft dat zijn hulp in dit werk van de Heere zal moeten komen.

Bidden voor de prediking

Fergusson verbindt er onder andere deze les aan: 'Gods kinderen moeten in hun gebeden vooral denken aan degenen die het meest werkzaam zijn in Gods Koninkrijk'. Het stelt ons voor de vraag, of de prediking van het Woord en het overige ambtelijke werk (ook dat van de ouderlingen en diakenen) een plaats heeft in ons gebed.

Ik geloof niet dat we daar allerlei bidstonden aan huis voor moeten organiseren. Die brengen vanwege ons verdorven hart ook weer allerlei gevaren met zich mee. Zomaar zouden ze kunnen gaan functioneren als kraamkamers van kritiek op de prediking. Of als plaatsen waar een wensenlijstje voor de prediking geventileerd wordt.

Maar wat zou het een zegen zijn als u in uw persoonlijk gebed dagelijks de hemel mag bestormen om licht en leiding voor de prediker en een zegen op de prediking. Dat zal bemerkt worden op de studeerkamer en in de kerk!

Opening

Als Paulus verzoekt om het gebed van de Efeziërs, gaat het hem om twee dingen.

Allereerst vraagt hij of de Efeziërs willen bidden dat hem 'het woord' gegeven wordt 'in de opening van zijn mond'.

Wat bedoelt Paulus daarmee? Volgens Fergusson denkt de apostel hier aan de vaardigheid om de dingen onder woorden te brengen.

Een dienaar van het Woord zal zijn tekst eerst op de studeerkamer hebben onderzocht en in de eenzaamheid hebben overdacht. Voor Gods aangezicht.

Maar vervolgens is het niet om het even, hoe de dingen verwoord worden. De woorden van God moeten 'toepasselijk', 'duidelijk' en 'op innemende wijze' verkondigd worden, aldus Fergusson.

Hulp van de Heere

Nu kan een dienaar van het Woord van de Heere bepaalde gaven ontvangen hebben. Toch mag hij niet op deze ontvangen gaven vertrouwen. En de hoorders in de kerk mogen dat evenmin. De verwachting van de prediker en van zijn hoorders moet steeds weer zijn van de Heere.

Immers, de Heere moet de stof die overdacht is, helder voor de aandacht brengen. De Heere moet een stem geven om te spreken. De Heere moet helderheid in het spreken geven. De Heere moet de prediker een hart geven dat Hém bedoelt en niet zichzelf.

En bovendien: de Heere moet het Woord openen voor de harten en de harten voor het Woord. Anders zal het preekwerk nog tevergeefs zijn. Dát is het geestelijk onderwijs, dat Fergusson doorgeeft vanuit het begin van vers 19.

Vrijmoedigheid

Maar er is nog iets dat Paulus op het oog heeft, als hij vraagt om het gebed van de Efeziërs. Dat is, dat hij 'met vrijmoedigheid' mag spreken.

Deze houding van vrijmoedigheid – in de grondtaal klinkt de betekenis van 'al-

les zeggen' mee – staat volgens Fergusson tegenover een houding van vrees, schaamte, partijdigheid of verkeerde schroom.

Ook deze vrijmoedigheid is nodig wanneer een prediker het Evangelie preekt. Dan moet zo'n prediker zich niet laten verleiden om een deel van de raad Gods achter te houden, uit vrees voor bepaalde mensen. Nee, dan moet het Woord onbewimpeld verkondigd worden.

Verborgenheid

Tenslotte verdient de aanduiding 'de verborgenheid des Evangelies' nog even onze aandacht. Waarom wordt het Evangelie als een verborgenheid aangeduid?

Fergusson ziet er vier redenen voor:

- [1] Om te beginnen is de leer van vrije genade een heilig geheim omdat geen mens of engel deze ooit zou kunnen kennen, zonder dat ze werd geopenbaard.
- [2] In de tweede plaats is het Evangelie vóór de komst van Christus in het vlees maar op beperkte schaal bekend gemaakt. Ook zo is het een verborgenheid.
- [3] In de derde plaats is het Evangelie, zelfs als het gepredikt en bekendgemaakt wordt, toch een verborgenheid voor een onbekeerd mens, omdat diens zielsoegen blind zijn en hij het Woord niet gelooft.
- [4] En in de vierde plaats liggen er ook voor de ware gelovigen nog allerlei verborgenheden in het Evangelie. Ze blijven zo afhankelijk van Gods Geest Die licht moet geven over deze verborgenheden.

Zo luisterden we nog een ogenblik naar Paulus' verzoek om gebed voor het ambtelijke werk. Laat dat gebed bij ons allen gevonden mogen worden. Zeker in het licht van de geestelijke strijd waarover de apostel in Efeze 6 geschreven heeft.

A.J.T. Ruis

KERK OF BEGINSEL?

Het is goed de lessen uit de geschiedenis te kennen en deze ook ter harte te nemen. Gebeurtenissen als de Reformatie en de Afscheiding kunnen ons veel informatie geven over Gods weg met Zijn Kerk. Er verschenen enkele boeken die daar licht over werpen.

Prof. Herman Selderhuis schreef een boek over Luther: een mens zoekt God. Luther blijft boeien, zeker in een Reformatie jaar. De weg die hij ging tussen angst en geloof heeft al zolang en zovelen onderwezen in de wegen des Heeren. Er is uit dit boek veel te leren. Nu heeft deze studie al veel aandacht gekregen en dat zal zo nog wel even doorgaan. Daarom ga ik er nu niet nader op in, ook al omdat het gerecenseerd is door Ds. Van Heteren.

Een andere recente uitgave is het boek: "Ambtsbroeders", geschreven door onze broeder Ds. van der Ham. Het is ook nog niet zo lang op de markt. Ik geef ook hierover natuurlijk geen recensie; wel wil ik enkele conclusies trekken uit hetgeen ons hierin wordt geboden.

De beide hoofdfiguren in dit boek, Ds. F.P.L.C. van Lingen en Ds. Jac. Wisse leefden in de jaren waarin onze kerken zelfstandig verder gingen, nadat de vereniging tot stand was gekomen tussen de Afscheidenen en de Dolerenden (1892). Over die periode was niet zo veel bekend.

Het beginsel van onze kerken komt duidelijk naar voren in de arbeid, die deze mannen hebben mogen verrichten in de kring van onze kerken. Dat beginsel is en blijft waard overdacht en bestudeerd te worden. Juist ook in de tijd waarin wij leven.

Er is immers veel te doen over de kerkelijke situatie van heden. Dat geldt vrijwel alle kerken. We kunnen strijden voor de kerk, we kunnen ook strijden voor het beginsel. Er is een tijd geweest dat het vooral over de kerk ging. Kerkmuren rezen hoog op en er werden polemieken gevoerd over de kerk. Welke kerk was de ware? De loopgraven zijn echter verlegd. We horen van meerdere kanten de klacht dat kerken steeds meer hun identiteit bezig zijn te verliezen. Die zorg houdt ons allen bezig. In het vorige nummer van ons blad hebben we daarover meer kunnen lezen. Niemand durft te voorspellen hoe het verder zal gaan in kerkelijk Nederland. Alleen de Heere weet volkomen waar Zijn raad ons zal heenleiden. De aanleiding tot deze onzekerheid vloeit vooral voort uit de algemene vervlakking die alle kerken kenmerkt. Niet ieder noemt dit zo; er zijn er ook die allerlei veranderingen en aanpassingen als positief beleven. Toch kan ieder het erover eens zijn dat er heel veel vervlakking is. Dat maakt het moeilijk om de naam van je kerk nog hoog te houden. Onze kerken gaan meer en meer het beeld vertonen van de oude Vaderlandse Kerk, waar we uit voortgekomen zijn. De vraag naar het bestaansrecht gaat dan klemmen. Als alle kerken der scheiding gebleven waren binnen de Hervormde Kerk, dan zou alles heel anders gegaan zijn. In ieder geval zou dan de PKN en de daarop volgende scheuring niet ontstaan zijn. Er zou dan ook meer duidelijkheid zijn geweest inzake de kerk en het Koninkrijk Gods.

Ook wij kunnen dus niet alleen maar de strijd voeren voor de kerk. Onze kerken zijn niet heilig. Het is verspilde energie om kerkmuren te stutten en in stand te houden, ook al vellen we daarmee geen absoluut oordeel over de geschiedenis.

Wat wel blijft is de worsteling tussen waarheid en leugen. Het beginsel moet de koers blijven bepalen. En in dit verband noem ik het boek van Ds. Van der Ham. Kerken kunnen verdwijnen en stellingen worden verlegd, maar het Schriftuurlijke beginsel heeft blijvend onze aandacht en liefde nodig. Het beginsel als uitgangspunt kan ons natuurlijk wel liefde voor de kerk bijbrengen.

Welke beginsel bedoel ik? Laat ik eerst zeggen dat het niet gebonden is aan en beperkt is tot onze CG kerken. Vooral in mijn jeugd waren er veel predikanten binnen de Gereformeerde Bond, die een zeer Bijbelse prediking brachten. En dat verschijnsel deed zich in veel meer kerken voor. Het is de prediking der verzoening, die van Jezus Christus en Dien gekruisigd. Alle lijnen moeten bij Herm uitkomen. Recht en genade vinden in Zijn Persoon en werk elkaar. Daar wordt gena van waarheid blij ontmoet. Als het offer van Christus verdrongen wordt door de vrome werken van de mens, dan treedt ernstig verval op. Dat kunnen we leren uit de studie over Luther. Er is Geestesbediening voor nodig om dit onderscheid recht te kunnen zien en beleven. Het kruis van Christus is immers ook ergernis en dwaasheid, niet alleen in de wereld maar ook in de kerk. Vanuit Christus worden de lijnen van zonde en genade helder. Daar wordt de zondaar op het diepst vernederd en God op het hoogste verheerlijkt. In alle tijden ging het om die ene waarheid. Maar elke tijd heeft ook de eigen nuances. In de preken van ons kerkelijke voorgeslacht kwam ook de bevinding der heiligen aan het licht. Deze kan alleen grond en wezen vinden in het werk van de Heilige Geest. Dat is geen ander beginsel dan dat van Luther, want ook bij hem vinden we die sterke persoonlijke betrokkenheid op het bloed der verzoening.

Zouden we de prediking zoals die klonk in de dagen der Afscheiding en daarna nader willen typeren dan kunnen we deze aanduiden als Trinitarische prediking. Prof. Kremer is de man geweest die deze aanduiding nader heeft uitgewerkt in zijn boek "Priesterlijke prediking". Hierin vinden we de Bijbelse volheid van de Drie-enige God verklaard. God de Vader Die verkiest en belooft, God de Zoon Die verzoent en redt, God de Geest Die vernieuwt en heiligt. Dat is geen CG beginsel, maar het heeft in onze geschiedenis wel diepe sporen getrokken. Onze tijd kan daarvan veel leren, ook onder ons. Mijn conclusie: over onze kerken hebben we geen zekerheid en deze vormen geen doel, maar slechts een middel. Maar het beginsel van Gods eer en onze zaligheid zal blijvend onze inzet vragen, tot de jongste dag. We hebben nodig de kennis van God Drie-enig. Bent u daarmee bekend? Niemand kan zeggen Christus de Heere te zijn dan door de Heilige Geest. Dat moge in alle kerken doorklinken en dan komen leden en kerken bijeen. Dan ontstaat er zicht op de algemene Christelijke Kerk, de Kerk van alle tijden en plaatsen. Op die belijdenis en op dat beginsel wil Christus Zijn Kerk bouwen.

P. Roos

*Doch indien ook ons Evangelie bedekt is,
zo is het bedekt in degenen die verloren gaan.
2 Korinthe 4:3*

Als het Evangelie bedekt is, dan is het er een bewijs van dat het mensen betreft die verloren gaan. Bij veel Joden lag er een deksel op het hart, waardoor zij ongelovig bleven. Dit was niet te wijten aan het Evangelie en ook niet aan de prediking van Paulus. Het Evangelie is de blijde boodschap dat Jezus in het vlees gekomen is. God heeft Zijn beloften vervuld. Wie in Christus mag geloven, wordt zalig. Het Evangelie is ook de leer van het genadeverbond. Paulus heeft het Evangelie van de Heere ontvangen om te prediken aan de mensen. Joden en heidenen verwierpen het Evangelie. Het Evangelie was bedekt vanwege de blindheid en de hardheid van mensen die het Evangelie hoorden. Er lag een deksel op hun hart, zij verstonden het Evangelie niet. De volheid en de rijkdom van het Evangelie merkten zij niet op. Het Evangelie luidt: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.' Op velen lag het deksel van eigengerechtigheid. De gewilligheid van Christus om zondaren te zaligen was verborgen. "Dit nu zien zij niet, dat God het zo ernstig meent om de mens tot zaligheid te brengen." Zij zien geen glans of heerlijkheid in het Evangelie. De noodzakelijkheid van het Evangelie, dat een kracht Gods tot zaligheid is, wordt niet gezien. Het Evangelie blijft bedekt zolang het niet wordt geloofd. Het Evangelie is bedekt in degenen die verloren gaan. Zij wandelen op een weg die uitloopt op het eeuwige verderf, de eeuwige verdoemenis, de hel. Mensen die verloren gaan verstaan en geloven het Evangelie niet. Als het Evangelie bedekt is, is het geen middel tot behoud en zaligheid. Wie het Evangelie verwerpt is verblind. De duivel werkt in hen. De god dezer eeuw heeft de zinnen verblind (2 Kor. 4:4). Ons geldt de vraag: "Is het Evangelie voor ons bedekt of onbedekt?" De meeste mensen hebben geen uitwendige kennis van wat het Evangelie is. Hebt u uw ellende leren kennen? "Kent en gelooft u de gewilligheid Gods in het Evangelie om u zalig te maken?" Kent u de heerlijkheid van het Evangelie of hebt u meer zin in de zonde dan in heiligheid? Ziet u de noodzaak van het Evangelie als u het wel zonder het Evangelie kunt stellen? "Men ziet bijna geen mensen die er naar trachten om aan het Evangelie gehoor te geven, door dat in het geloof aan te nemen." Er is bij velen geen aannemen van Jezus Christus. Velen stoten zich aan het Evangelie, zij vinden de kerkdiensten lang duren en Gods kinderen zijn hun vijanden. Ook Gods kinderen geloven het Evangelie niet op de juiste wijze. Het is nog grotendeels bedekt voor hen. Er is te weinig geloof in de volheid van het Evangelie en de gewilligheid van God. Er wordt te weinig heerlijkheid in het Evangelie gezien." Men versterkt zijn ziel niet

door gedurig met het Evangelie bezig te zijn." Er is veel ongelooft en ongehoorzaamheid. Wat zijn de oorzaken van het bedekt zijn van het Evangelie? Een belangrijke oorzaak is de verblindheid van het verstand. Als wij niet zo duister waren, was het Evangelie helder. De duivel wil ons wijs maken dat een burgerlijk en godsdienstig leven genoeg is om zalig te worden. Zo komt de mens in de hel terecht voor hij er erg in heeft. Er is ook sprake van luiheid. De mens wil niet meer moeite doen dan hij gewoon is, al zou de duivel er met zijn ziel vandoor gaan. De mens kan uit zichzelf het Evangelie niet geloven, de duivel bedriegt hem, de wereld is zijn leidsman en goede raad volgt hij niet op. Bedenk dat het Evangelie vaak en helder wordt gepredikt. Indien er geen verandering komt voor uw dood, zult u voor eeuwig verloren gaan. Hoe kan dit alles veranderen? Bedenk de ellendige staat waarin u nu verkeert. "Nu zou u moeten bidden en zuchten, uw onmacht voor Jezus moeten tonen, dat u uzelf niet kunt helpen, dat Hij de schellen van uw ogen eens zou willen nemen, het deksel van uw aangezicht zou willen oplichten." "Kom maar ledig en arm, en u zult rijk en verzadigd worden." God Zelf was de eerste Verkondiger van het Evangelie in het paradijs. Bedenk eens wat het is om verloren te gaan. "En dan helaas met de rijke man op 't laatst zijn ogen open te doen in de hel. Als er geen uitkomst meer is, dan wraak te roepen over zichzelf en over zijn bedriegers. Het zal niet helpen dan iets te wensen; het zal worden afgewezen als bij de rijke man. Ja, het zal zelfs niet helpen te wensen dood te zijn, want het zal eeuwig, voor eeuwig zijn." Kind van God, klaagt u over de duisternis? Dan ziet u toch iets. Neem en vind dagelijks genoeg in het Evangelie. Zie de gewilligheid van God. Laat uw ellende de oorzaak zijn van uw komen. Als u het verzondigd hebt, is het de Heere toch aangenaam dat u komt. Denk aan de verloren zoon die welkom was bij zijn vader. Het Evangelie spoort aan tot een heilig leven. Houd aan het Evangelie vast. We kunnen de tekst ook omkeren: het Evangelie is ontdekt in degenen die behouden worden. God heeft in hun harten geschenen. "Niet alleen zult u nu niet voortgaan op het pad naar de hel om verloren te gaan, maar hierna zult u ook eeuwig behouden worden, omdat door ieder van het volk het Evangelie zal genoten worden. Daarvan zegt Paulus: 'Maar gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben' (1 Kor. 2:9). Amen."

A. van Heteren

Kon de Heere Jezus ziek worden? (slot)

Als het gaat over de menselijke natuur van Christus zegt Philpot dat die onverderfelijk en onvergankelijk was. En als bewijs noemt hij dan de woorden van Petrus op de pinksterdag, die naar aanleiding van Jezus' opstanding uit de doden Psalm 16 aanhaalt: Gij zult Uw Heilige niet overgeven om verderving te zien. Philpot betoogt verder dat Christus' lichaam niet onderworpen was aan ziekte of verval, zoals ons lichaam, omdat het niet onder de oorspronkelijke vloek lag en niet in Adam gevallen was. De heilige mensheid van Christus zou volgens hem in wezen onsterfelijk zijn.

U kunt het hele citaat in het vorige nummer van ons blad vinden. We zullen proberen er nog iets van te zeggen, al moet ik opnieuw zeggen dat we over een mysterie spreken als het gaat over de twee naturen van Christus, die we niet mogen scheiden, maar wel onderscheiden. Nu heeft de Heere Jezus vlees en bloed aangenomen en is zo ons in alles gelijk geworden, Hebr.2:17 en 4:15. Uitgenomen de zonde inderdaad. Jezus had zowel een echte menselijke natuur, maar ook een heilige, rechtvaardige natuur. Krachtens Zijn mensheid was Hij zoals Adam in de staat der rechtvaardigheid. Adam viel en kwam onder de vloek van Gods wet terecht. En onder die vloek heeft Christus Zich nu gewillig willen stellen. Als Borg. Hij, de zondeloze Mens, wilde tot zonde gemaakt worden, 2 Korinthe 5:21 en Hij, de heilige Mens wilde een vloek worden. Dit alles ten behoeve van zondaren. Hij voor mij, daar anders ik de eeuwige dood moest sterven. Paulus is hier duidelijk in als hij schrijft: Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een ieder die aan een hout hangt, Galaten 3:13.

De liefde van de Borg is nu zo onnoemelijk groot dat Hij de schuld en de vloek die ik mij waardig heb gemaakt, wilde dragen. Maar vergeet daarbij niet dat bij die vloek ook de gevolgen van de zonde horen, de doornen en de distelen. Welnu, ook dat heeft Christus willen dragen als Man der smarten. En alleen daarom, maar ook zeker daarom, zal ook ik niet alleen van de schuld der zonde verlost worden, maar ook van alle gevolgen der zonde. En in dat heerlijk Koninkrijk zal niemand meer klagen: Ik ben ziek, Jesaja 33:24.

Maar omdat de Godheid niet sterven kan, alleen maar leven, kon ook Christus' goddelijke natuur absoluut en in geen enkel opzicht lijden. Om ons mensen te verlossen is Hij daarom ook Mens geworden, echt Mens. Met alle ellendige konsekventies van dien. Wat verstaat gij door het wordeke: geleden? Dat Hij aan lichaam en ziel, de ganse tijd van Zijn leven op de aarde, maar inzonderheid aan het einde van Zijn leven, de toorn van God tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht gedragen heeft,

opdat Hij met Zijn lijden, als met het enige zoenoffer, ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verlost en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierve, Zondag 15. En dat Christus in het graf geen verderving heeft gezien betekent gewoon dat Hij dood en graf heeft overwonnen en teniet gedaan. Hij heeft het "verderfelijke onverderfelijkheid aangedaan", 1 Korinthe 15:55. Hij eerst, daarna die van Hem zijn. "Een ieder in zijn orde: de Eersteling, Christus, daarna die van Christus zijn, in Zijn toekomst". Christus heeft in Zijn mensheid het verderf niet gezien, zoals David wat het lichaam betreft wel. David ligt wat zijn lichaam betreft nog in het stof der aarde. Maar de Heere Jezus niet. Hij is uit dood en graf opgestaan. En krachtens Zijn goddelijke natuur kon Hij het leven weer tot Zich nemen, zoals Hij beloofd had. Hij kon het leven afleggen en weer tot Zich nemen. Maar alleen door goddelijke kracht. En daarom zal straks geen enkel mens in eigen kracht opstaan uit het graf, want we zijn en blijven mens. Maar wij zullen door Christus' goddelijke kracht verrijzen uit het stof. Zoals Paulus zegt: de laatste vijand die te niet gedaan wordt is de dood. En Christus zal dat doen.

Tenslotte: laten we onszelf eens onderzoeken of er in onze harten liefde is geboren voor die Borg en Zaligmaker, Die zo diep Zich wilde vernederen, opdat anderen, en die anderen zijn alleen maar zondaren die de eeuwige dood waardig zijn, zouden verhoogd worden. O eeuwig wonder van Gods welbehagen in mensen, in mensen, in mensen... Om Hem Die echt Mens wilde worden.

K. Hoefnagel

Laat u met God verzoenen! (2)

Over verzoening zal het in deze artikelen dus gaan. Over verzoening tussen God en mens. Kan dat eigenlijk wel? Tussen de grote en heilige God enerzijds en de nietige, schamele en zondige mens anderzijds? Is dat wel mogelijk: verzoening tussen die twee die zo geheel ongelijksoortig en ongelijkwaardig zijn? Tussen de soevereine Schepper en het afvallige schepsel?

Wat er van God te zeggen is? Hij is de Hoge en de Verhevene, die in de eeuwigheid woont en Wiens naam heilig is [Jes. 57]. Hij is de Heere, die door mensenhanden niet gediend wordt als zou Hij iets behoeven [Hand. 17]. Wie is daarentegen de mens? Die is zwak van moed en klein van krachten en stof van jongs af. En ook nog eens vleselijk en onder de zonde verkocht. Wat een verschil! En tussen die twee zou een band van verzoening moeten komen? Is dat niet ongehoord?

Let wel, de roep om verzoening is van de Heere uitgegaan. Al toen de Heere Adam en zijn vrouw na hun zonde opzocht, was dat bedoeld tot verzoening. De Heere stootte de in zonde gevallen mens niet van Zich af, maar zocht hem op en gaf hem de belofte van een nieuw begin. "Ik zal vijandschap zetten..."

Een indrukwekkend voorbeeld van de verzoening-bij-God-vandaan vinden we in de instelling van de Grote Verzoendag. Dat ging van de Heere uit. Het volk Israël bevindt zich in de woestijn. De Heere heeft het uitgeleid uit het oord van slavernij, Egypte. Nu leidt de Heere hen door de woestijn, op weg naar het land der belofte. Maar – het zal wel veertig jaren duren. De oorzaak? De onwilligheid en opstand van het volk. In één van de Psalmen klinkt het uit Zijn mond: "Veertig jaren heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende van hart" [Psalm 95]. En nu is daar een moment dat het

woord van de Heere tot Mozes klinkt: "Spreek tot uw broeder Aäron..." Aäron, de hogepriester, ontvangt voorschriften hoe te doen op de tiende dag van de zevende maand. Die dag zal elk jaar de Grote Verzoendag zijn. "Zo zal hij voor het heilige, vanwege de onreinheden van de kinderen Israëls en vanwege hun overtreddingen naar al hun zonden, verzoening doen. (...) Dit zal u tot een eeuwige inzetting zijn, om voor de kinderen Israëls van al hun zonden, eenmaal per jaar, verzoening te doen." [Lev. 16].

Nee, de Heere bagatelliseert de zonden van het volk niet. Hij noemt ze bij name en heel concreet. Maar juist vanwege die zonden, de zonden die scheiding maken tussen de Heere en Zijn volk, komt de Heere met de inzetting van de verzoening. Hij wil Zijn volk weer terug. Maar dat kan niet zomaar. Daar moet iets plaatsvinden. Wat? Betaling, vergelding, compensatie. Die vergelding zou eigenlijk de dood van het volk, van ieder van het volk, moeten zijn. Immers, de ziel die zondigt, die zal sterven. Maar nu staat de Heere het toe dat er plaatsvervangend betaald wordt. Dat een ander voor en in de plaats van de zondaar betaalt. In het Oude Testament mochten dat de dierenoffers zijn. Die dieren gingen de dood in, waardoor er bij de Heere voor de offeraar weer verzoening zou zijn. Dat alles zag op het grote Offer dat ooit gebracht zou worden.

We kennen het speciale voorschrift waaraan Aäron zich houden moest. De ceremonie op de Grote Verzoendag bestond uit twee hoofdelementen. Allereerst moet de hogepriester verzoening doen voor zichzelf. Alleen in de weg van de persoonlijke verzoening kan Aäron op deze dag het grote verzoeningswerk verrichten.

Twee bokken zijn erbij betrokken. Door middel van loting ontvangt elke

bok zijn speciale functie op deze dag. Samen vormen ze het zondoffer voor de Heere. De ene bok wordt gedood. Z'n bloed wordt opgevangen. Met het bloed van deze geitenbok gaat de hogepriester het heiligdom binnen. Met dit bloed in het bekken mag hij het voorhangsel passeren. Het voorhangsel, het dikke kleed tussen het heilige en het heilige der heiligen. Op dat kleed staan twee cherubim geborduurd, wachters vanwege de heiligheid van God. Maar met het offerbloed bij zich mag de hogepriester het binnenste heiligdom binnengaan. Hij sprenkelt het bloed vóór de ark, zeven maal. De verzoening vindt plaats als het ware vóór het aangezicht van de heilige God. Want zo alleen, door het bloed, kan er toegang zijn tot de troon van Gods genade. Opdat verloren en schuldige zondaren barmhartigheid verkrijgen. Maar niet alleen vindt er besprenging plaats vóór de ark. Het bloed wordt ook gesprengd op het verzoendeksel van de ark. Eénmaal slechts. Dat is voldoende.

Ondertussen staat nog steeds die andere bok te wachten. Hij heeft een scharlakenrood koord om zijn hoorns gekregen. Als de priester naar buiten is getreden, legt hij beide zijn handen op de kop van de levende bok. En zo legt hij al de overtreddingen van het volk en al hun zonden op deze bok. Hij is de zondebok. Wat gebeurt er met dit dier? Wordt hij nu ook gedood? Ja, maar wel op een bijzondere manier. De bok wordt naar de woestijn gebracht. Daar zal hij sterven. Niemand zal de zondebok ooit meer zien. En niemand zal zodoende de zonden van het volk, waarmee deze bok beladen is, ooit meer tegenkomen. Zelfs God niet. Juist God niet.

De gelovige in Israël zingt: "Een stroom van ongerechtigheden had de overhand op mij. Maar ons weerspannig overtreden verzoent en zuivert Gij!"

J.M.J. Kieviet

Demas, de man bij de zilvermijn - 7 (slot)

In dit laatste artikel willen we de belangrijkste elementen die we over Demas gevonden hebben toepassen op ons eigen leven vandaag. Hierbij gaat het uiteraard vooral over het thema: 'Afwal van het geloof'. Demas staat immers bekend als een afvallige (2 Timotheus 4 : 10). Nu is het opmerkelijk dat het thema 'afval' in de geschiedenis van de kerk vooral veel aandacht kreeg als de kerk vervolgd werd en – desondanks – een geestelijke bloeiperiode doormaakte. Ik wijs op twee dingen. In de eerste plaats is er in de Oude Kerk tijdens en na de vervolgingen fel gediscussieerd over de 'afvalligen'. Dat waren mensen die onder de martelingen waren bezweken en toch aan de keizer van Rome hadden geofferd. Mochten zij opnieuw – na schuldbelijdenis – tot de kerk worden toegelaten? De meningen waren sterk verdeeld: sommigen antwoordden radicaal met 'neen'! Deze mensen hadden zich buiten de kerk – en dus buiten het heil! – gezonddigd. Maar het uiteindelijke standpunt van de Katholieke Kerk was: zij mogen na het tonen van berouw en betering van hun leven weer in de kerk worden toegelaten. Het tweede voorbeeld raakt het puritanisme in Engeland in de 17e eeuw. De puriteinen werden tijdens de regering van koning Karel II (regeringsjaren 1660 – 1685) - opnieuw - vervolgd. John Bunyan werd gevangen gezet en John Owen in feite geïsoleerd. Niettemin was deze tijd van verdrukking een bloeitijd van geestelijk leven. Desondanks verschenen juist in deze periode verhandelingen over het gevaar van de afval van het geloof. We gaan nu niet in op de vraag wat de achtergronden daarvan zijn in die tijd, maar concentreren ons op de vraag: hoe zit het met dit thema in onze dagen?

Nogmaals: het thema afval.

Wat onmiddellijk opvalt, is dat dit thema vandaag nogal eens of angstvallig verzwegen wordt, of zo eenzijdig belicht dat het van al zijn stekelige doornen is ontdaan. Een voorbeeld. Als je

vandaag de publiciteit zoekt, kan je beter afvallig worden dan tot bekeering komen. Wanneer iemand door de genade van God uit de duisternis tot het licht komt, haalt hij het nieuws niet, gesteld dat hij dat zou willen. Maar wanneer een ander publiekelijk afscheid neemt van het christelijk geloof, kan hij of zij op alle schijnwerpers rekenen. Sommigen bejubelen zelfs deze verdere afbraak van het 'algemeen betwijfeld christelijk geloof' en de teloorgang van het christelijke leven. Zij vlakken ook de gevolgen van de afval uit, zoals blijkt uit de titel van een bekend boek van Maarten 't Hart: Wie God verlaat heeft niets te vrezen. Laat duidelijk zijn dat de Schrift totaal andere taal spreekt. Dat heeft de dichter – dominee – hoogleraar Nicolaas Beets (1814 – 1903) terdege begrepen. Hij schreef in een gedichtje:

Wat afvalt van den hoogen God
Moet vallen.

Eenzelfde schuld: eenzelfde lot
Voor allen

't Gezin, 't geslacht, het volk, de staat,
De kleinen en de grooten,
Verlaten wordt, wat God verlaat
Wat God verstoot, verstooten
Wel hoort men daaglijks stem op stem
weerklinken:

Geen nood! Wij redden 't zonder Hem!
Maar die het zeggen – zinken.

De vraag komt naar ons toe of we dit in prediking, catechese en pastoraat nog onverbloemd durven te zeggen en of we dit nog willen horen. Is de prediking op dit punt niet te 'soft' en te eenzijdig geworden? Zijn onze oren niet al teveel afgestemd op een boodschap die wij als 'positief' of 'fijn' ervaren. Ik bedoel hiermee niet te zeggen dat de boodschap rond het thema 'afval' te pas en te onpas moet klinken. De toon waarop het gebeurt mag ook niet hard en bot zijn, maar dient pastoraal-confronterend te zijn en de klankkleur te hebben van de bewogen woorden van Paulus: 'Wij dan wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof (...) Zo zijn wij dan gezanten van

Christuswege alsof God door ons bad; wij bidden u van Christuswege: Laat u met God verzoenen (2 Kor. 5 : 11, 20). Maar laat in elk geval de waarschuwing tegen afval blijven klinken en de consequenties daarvan niet verzwegen worden. We lopen namelijk gevaar Demassen te kweken die mogelijk ook anderen verleiden, als we Demas in de prediking de spiegel van het Woord niet voorhouden...! En als mensen onder ons God en zijn dienst verlaten, laten we de pijn van ouders, familieleden en anderen die dit diep raakt niet vergeten. Laten we voor hen bidden en vooral ook voor de Demassen uit ons midden die de Heere verlaten hebben!

Schijn en zijn

Als we in de spiegel van Demas kijken rijst ook nog een ander beeld voor ons op. Demas had vóóordat hij Paulus in de steek liet een goede naam in de gemeente. Hij was zelfs een van de naaste medewerkers van de apostel Paulus. Niettemin werd hij een afvallige. Nu kan dat betekenen dat hij een oprechte gelovige was die voor een tijd was afgedwaald, maar het kan ook zo zijn dat hij nooit een echt kind van God is geweest en dus alleen 'een schijn van godzaligheid bezat' (vgl. 2 Tim. 3 : 5). De Bijbel maakt duidelijk dat er zoiets bestaat als een schijn geloof en een schijnbeking (vgl. o.a. Matth. 7 : 21vv.; Matth. 7 : 24vv.; Matth. 13 : 5 – 7 en 20 – 22; Matth. 23 : 25vv.). Niet ten onrechte schrijft Edwards dat juist het kostbaarste wordt nagmaakt. Mensen maken geen potten van aardewerk na, maar wel een gouden sieraad met veel edelstenen. Zo maakt de duivel ook het kostbaarste geestelijke goed na: (schijn)geloof; (schijn)beking en (schijnbare) levensheiliging! In het verleden werden de schijn gelovigen in de gemeente regelmatig aangesproken, hun ondeugdelijke geestelijke gronden ontmaskerd en werd hun de rechte weg tot bekeering en geloof in Christus gewezen. Zo spreekt Calvijn in zijn preken herhaaldelijk de huichelaars

(hypocrieten) onder zijn gehoor aan. En wie de prediking van de Nadere Reformatie kent, weet dat het thema van het schijngehoof daarin overvloedig voorkomt, bij enkelen haast té overvloedig! Trouwens ook in de prediking van de meeste afgescheiden kerken en aan de behoudende zijde van de Nederlands Hervormde Kerk was dit thema een vast bestanddeel in de verkondiging. Hoe is dat vandaag? Ik heb de indruk dat aan de rechterzijde van de Gereformeerde Gezindte de prediking zeker nog wel onderscheidend is in die zin dat het 'grote onderscheid' tussen bekeerd en onbekeerd, gelovig en ongelovig aan de orde komt. Dat is ook beslist het meest fundamentele! Maar benoemen we ook het onderscheid tussen het echte en het onechte? Ontmaskeren we ook de droggronden waarop mensen kunnen rusten? Wijzen we hen de hechte, betrouwbare en bijbelse weg naar Christus en Zijn gerechtigheid? Het zou zomaar kunnen dat we daarvoor terugschrikken, om welke reden dan ook. Als dat zo is, waarschuwt het spiegelbeeld van Demas ons en klaagt ons misschien wel aan. Het zegt: vergeet mij niet! Hetzelfde geldt op een iets andere manier voor iedere voorganger en hoorder persoonlijk. Kijken we wel eens in deze spiegel? Vragen we ons wel eens af welke zaden van zonde en verkeerde neigingen ons in de richting van Demas stuwen? Of beproeven we ons zelf nooit met de vraag: 'En ik...ben ik Demas?' Met die vraag bedoel ik niet op te roepen tot een ziekelijk wroeten in onszelf. Dat leidt namelijk alleen maar tot depressieve gevoelens. Het gaat we erom dat we door te kijken in de spiegel van Demas gedrongen worden tot het vurig gebed tegen de afval uit Ps. 80 : 11 (ber.):

Behoud ons, HEER' der legermachten;
Zo zullen we ons voor afval wachten;
Zo knielen we altoos voor U neer.
Getrouwe Herder, breng ons weêr;
Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht
Van Uw vertroostend aangezicht.

A. Baars

BOEKBESPREKINGEN

Ds. H. van der Ham, Ambtsbroeders, Uit het leven van ds. F.L.P.C. van Lingen en ds. Jac. Wisse, gebonden, 277 blz., € 19,95, Boekhandel en Antiquariaat De Roo, Zwijndrecht, ISBN 978-90-8718-040-9.

Dit boek bevat de levensschets van wijlen ds. F.P.L.C. van Lingen (1832-1913) en wijlen ds. Jac. Wisse (1843-1921). Deze predikanten zijn belangrijk geweest voor het voortbestaan van de Christelijke Gereformeerde Kerken aan het einde van de 19e eeuw. Beide hebben les gegeven aan de Theologische School. Het boek bevat mooie foto's en een aantal niet eerder uitgegeven overdenkingen en preken. Wie zich in de geschiedenis van onze kerken wil verdiepen kan hier goed terecht. Ook de meditaties en preken die opgenomen zijn, zijn inhoudsvol en leerzaam. We willen dit boek van harte aanbevelen.

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 7 februari 2017. Kopij graag binnen donderdag 26 januari.

Afvaardiging classis

In reactie op de door ons verwoorde zorgen in het vorige nummer attendeerde een van de afgevaardigden naar de synode ons erop, dat het besluit van de synode inzake de aanwezigheid van niet-christelijke-gereformeerde ambtsdragers op de classicale vergaderingen nog nader kan worden aangeduid. Het is namelijk zo, dat krachtens het laatste besluit van de synode (2016) niet-christelijke-gereformeerde ambtsdragers niet kunnen worden 'afgevaardigd', maar alleen als 'lid' 'gezonden' kunnen worden naar de classicale vergadering. Ze komen niet met een lastbrief op de vergadering, maar hebben alleen een adviserende stem. Overigens doet dit aan de door ons verwoorde zorgen niets af.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 24,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 25,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

In verwachting?

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatische levensovertuiging

Clënten waarderen ons met een 9.4

Voldoet dit aan je verwachting?

Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Melleste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

#datisdriestar

IK WIL NIET VOOR
DE KLAS STAAN,
MAAR ERIN.

Lysette Veijer, pabostudent

OPEN DAG
11 FEBRUARI

- pabo
- pedagogiek
- leraar voortgezet onderwijs
- master Leren en innoveren

Driestar hogeschool

www.driestar-hogeschool.nl